

714
Г-85

Р. М. Радимов

ДВА МОРОЗИ.

КАЗКА

Написав БОРИС ГРИНЧЕНКО.

З малюнками.

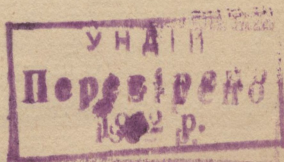
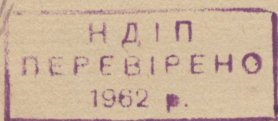
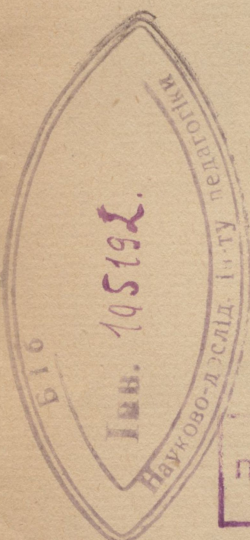
Д-1у
Г-85

ДВА МОРОЗИ.

КАЗКА.

Написав БОРИС ГРІНЧЕНКО.

З малюнками.

У КИЇВІ, 1914.

Друкарня В. П. Бондаренка та П. Ф. Гніздовського.

ДВА МОРОЗИ.

(З народнього поля).

Ой гуляли в полі два морози,
Два морози, два рідненьких брати.
Брат старіший звався Ніс Червоний,
А молодчий—Синій Ніс на ймення.
Ой гуляють в полі два морози,
Поле чисте в кригу зодягають.
І говорить менчий так до брата:
„Ой, мій братіку, Червоний Носе!
Як би нам з тобою тут погратись,
Поморозити людей і звіра?“
Відмовля йому мороз старіший:
„Брате мій, морозе, Синій Носе!
Як що, брате, хочеш ти погратись,
Хочеш ти людей, звірів морозить,
То не в полі треба нам гуляти:
Поле чисте снігом скрізь укрило,
Всі шляхи позамітало в полі,
Не проїде тут ніхто, не пройде.“

Краще в темний ліс мерщій ходімо!
Хоч не так просторо там гуляти,
Так же втіхи буде нам багато:
Там і люде проїздять частіше,
А що звіру хижого—усюди
В лісі ми зустрінемо без ліку:
Буде там кому, морозе брате,
До схочу зморозити все тіло,
Зупинити кров гарячу в жилах,
Задавить дихання тепле в горлі
І з живого—криги шмат зробити“.
І послухався молодчий брата—
Вдвох побігли в темний ліс морози:
На одній нозі стрибають жваво,
По дубках тріщать та по осиках,
Аж старий дубняк гуде та стогне
І риплять осики молоденькі.
Як стрибнуть по снігові мнякому,—
Крижана кора стає на йому;
Де билиноньку з під снігу видко,—
Подмухнуть на неї два морози,—
У срібло її неначе вдягнуть.
Ось вони і чують: в темнім лісі
Задзвенів близенько й гучно дзвоник,
І в багатих санках пан пихатий
Надбіга на огирях стрибучих.
На йому кожух ведмежий добрий,
Ще і теплая лисича шапка,
Вовчі чоботи на ноги взуто.
Другим же шляхòм ріжнаті прості
По снігу риплять собі санчата,—

То мужик у ліс по дрова їде:
На йому кожух—на латі лата,

Шапка в його вся в дірках, старенька,
Вітром буйним шапка та підбита:
Як повіє, так і провіває;

Шкарбани—не чоботи узуті,
 Та ще й ті роти пороззявляли.
 Синій Ніс мороз тоді і каже:
 „Ну, кому ж за ким тепер нам бігти?
 Я б хотів за мужиком побігти,
 Бо його скоріше я дошкулю;
 На йому кожух в дірках та в латах,
 Шапка вітром в мужика підбита,
 Шкарбани—не чоботи узуті,
 Та ще й ті роти пороззявляли.
 Ти ж дужчіший,—то візьми ти пана.
 Бо на йому—глянь!—кожух ведмежий
 І лисича в його шапка тепла,
 Вовчі чоботи на ноги взуті—
 Не подужаю його я зроду!“
 Усміхнувсь мороз тоді старіший
 (Він морозив вже багато всяких,
 Тим і знав, кого дошкулить важче),
 Усміхнувсь Червоний Ніс та й каже:
 „Молодий ти, братіку морозе,
 Молодий ти“,—каже,—„ще невчений!
 Ну, та хай вже буде так, як хочеш:
 Ти біжи за мужиком убогим,
 Я за паном побіжу скоріше.
 Прощавай, морозе Синій Носе!“
 — „Прощавай і ти!“—йому той каже,
 Засвистіли, гупнули, побігли.

От вже сонечко зайшло за лісом,
 Погасає день короткий, зімній
 І тоді ізнов у чистім полі

Ізійшлись докупи два морози,
Два морози, два рідненькі брати.
Ізустрілись, почали питатись,
Хто награтись за день зміг найкраще,
Поморозить зміг хто дошкульніше?
От і каже більшому молодчий:
„Попохекав, мабуть, коло пана,
Поки ти дошкулить зміг хоч трохи!
Та й не диво ж: навдягав одежі
Скрізь такої, що і не пролізеш:
Де вже там його тобі дошкулить!“
Засміявсь тоді мороз старіший,
Бо не вперше він уже морозив,
Засміявся він тоді та й каже:
„Ой, морозе, Синій Носе, брате!
Молодий ти, братіку, невчений!
Так його допик я і дошкулив,
Що півдня він грітиметься в хаті,
Та і то ще хто й-зна, чи одійде“.
Здивувався тоді мороз молодчий:
„А кожух та чоботи, та шапка?
Чи вони тебе і не спинили?“
Відмовля йому старіший знову:
„Та хиба ж від мене те пособить?
Я заліз до його і в кожуха,
І у шапку, й в чоботи у вовчі,
Та й почав без жалю дошкуляти.
Він вже й мнеться у кожусі, й гнеться,
І ховається у тепле хутро,
Часом крекче, а то й стогне часом,
Або, міцно загорнувшись, тихо

Він сидить, не ворухнеться й трохи,—
Мабуть дума, що його покину,
Як що він сидітиме тихенько.
А мені ще й краще дошкуляти!
А мені цього ж то тільки й треба!
Заходивсь я коло його добре...
І вже випустив його у хату,
Тільки-тільки що живого трохи,—
Буде згадувать мене довіку!
Ну, а ти з своїм же як? награвся?“
Аж зітхнув мороз молодчий тяжко:
„Ох, мій брате, мій Червоний Носе!
Правду ти казав мені дурному:
Молодий мороз я і невчений!
Мужика я думав заморозить,
Аж воно инакше діло склалось:
Ще й мені він ребра поломачив“.
„Як же це?“—питається старіший.
— „Ох, та так... Мужик по дрова їхав;
Ну, й почав був я ще на дорозі
Дошкулять його таки гарненько.
Тільки він мене і не злякався,
А ще й лається усяким словом:
От, такий-сякий мороз цей!—каже.
Злість мене за серце ухопила:
Я почав його щипать, шпигати.
Іще дужче крізь кожух той драний
І крізь шапку у дірках стареньку,
Крізь ті чоботи, що пальці видно.
Та не довго я втішавсь і грався...
Ось приїхав він, розпріг коняку,

За сокиру взявся, щоб рубати.
Ось тепер (така моя, бач, думка!)
Я його дошкулю ще дужчіше!
І заліз до його під кожух я,
І почав шпигати та щипати.
А мужик сокирою махає
Та рубає дрова безупинно,
Аж тріски летять навкруг од його.
Бачу я—не можна вже сидіти,
І утік мерщій я з під кожуха.
Виліз я та й думаю-гадаю:
Як би так, щоб ще його дошкулить?
А мужик і не вважа на мене:
Де б хоч трохи мерзнути у лісі,
А йому ще так, бач, душно стало,
Що узяв, кожух із себе скинув
І в самій сорочці вже рубає.
Як побачив, так тоді й зрадів я:
„Підожди ж, мій голубе!—кажу я,—
Я тобі тепер накою лиха!“
Був кожух увесь од поту мокрий.
Я й заліз у його, аж у вовну
Й заморозив так, що він зробився,
Наче дошка та тверда дубова—
Покуштуй лиш, одягай, мужиче!
Доробив мужик свою роботу,
Підійшов тоді він до кожуха,—
Я ж радію без кінця й без краю:
Ось коли вже, думка, навтішаюсь!
Як побачив же мужик кожуха,
Як почав же лаять на всі боки

Він мене тоді усяким словом!
Та й не сам тут я здобувся лайки,—
Він і батька, й матір не покинув,

І дідів, і прадідів уславив,—
Всіх зганьбив мужик, дітей, онуків!
Ну, а я собі таки гадаю:
Лайся, лайся, скільки хочеш, дурню,
А мене не виженеш, хоч лусни!
Так не хитре ж те мужиче плем'я!

Хоч налаяв на всі боки тяжко,
Так йому ж було ще лайки мало:
Як ухопить він дрючину довгу
Та сучкòвату й товстючу дуже,
Як почне дубасити кожуха!..
Б'є та й б'є, мене ж ще дужче лає!
Ох, дізнав я там тяжкого лиха!
Тут мені давно б уже тікати,
Так у вовні ж я заплутавсь дуже
І ніяк я видертись не зможу.
А мужик лупцює та й лупцює,
Б'є мене без жалю, як улучить,
Та ще й каже, сміючися з мене:
„От, дурний мороз десь взявсь у біса:
Мужика схотілось заморозить!..
Ледві, ледві викрутивсь од його
І утік потерзаний, побитий...
Ох і знаю ж я тепер навіки,
Як тих клятих мужиків займати:
Досі ще увесь як перебитий!..

1885. VIII. 30.

Бібліотека „Молсдість“.

- Том 1. **Андерсен Г.** Казки. Пер. М. Загірня. Ц. 65 к.
” II **Українські народні казки** для дітей. З мал. Зредакт. Б. Грінченко . Ц. 60 і 80 к.
” III. **Твен М.** Пригоди Тома Сойєра. Пер. М. Загірня. Зредакт. Б. Грінченко. Ц. 80 к.
” IV. ” Пригоди Гека Фінна. Пер. Н. Грінченко. Зред. Б. Грінченко. Ц. 1 крб.— к.
” V. **Амііс Е.** Серце. Книга про дітей. Пер. Б. та М. Грінченки . . . . Ц. 1 крб.— к.
” VI. **Грінченко В.** Байки. З мал. і з портр. Ц. 35 к.
” VII. ” Чудова дівчина та інші оповідання. З портретом автора . . . Ц. 35 к.
” VIII. ” Сонце сходить... та інші вірші. . Ц. 50 к.
” X. ” Книга казок віршом. З малюнками Ц. 60 к.
” X. ” Розум та почування у живої тварі. З мал. . . . . Ц. 60 к.

Портрети Бориса Грінченка по 3 і по 30 коп.

Листовні картки: а) з портретом Б. Грінченка і з цитатами з його писаннів по 5 к. б) **Школа імени Б. Грінченка** з-окола і в середині по 3 к.

Казки віршом Б. Грінченка.

1. Два морози—4. 2. Снігурка—3 к. 3. Сірко. Могутний комарь—2 к. 4. Сопілка—4 к. 5. Скарб. Крюк велика птиця—4 к. 6. Чия робота важча—2 к. 7. Дівчина Леся—4 к. 8. Кузьміна. Три бажання—4 к. 9. Дурень думкою багатіє. Риб'ячі танці—3 к. 10. Сирітка—2 к. 11. Смілива дівчина—5 к. 12. Дума про княгиню-кобзаря—3 к.

Продаються по всіх українських книгарнях.

Ціна 4 коп.

У КИЇВІ, 1914.

Друкарня В. П. Бовдаренка та П. Ф. Гніздовського.